

QETO YA LEKGOTLA LA MOLAO WA MOTHEO MABAPI LE DITHEKO TSE SA LEFISWENG LEKGETHO

Tshwane, 6 Mphalane 2023 – Khomishenara ya Ditshebeletso tsa Lekgetho tsa Afrika Borwa (SARS), Mong. Edward Kieswetter o ananetse qeto ya Lekgotla la Molao wa Motheo tabeng e neng e le pakeng tsa Nu Africa Duty Free Shops (Pty) Ltd le Ba Bang mmoho le Letona la Ditjhelete le Ba Bang.

Taba ena e qadile nakong eo Khomishenara ya SARS a neng a elellwa le ho tlaleha tshebediso e mpe ya mokgwatshebetso moo manqosa a itseng a neng a reka kwae le tahi ntle le ho lefa lekgetho mona Afrika Borwa mme ba boele ba di rekisetse mmara wa lehae. Diphuputso tsena di ile tsa lekanya hore mokotla wa naha o lahlehelwa ke tjhelete e kana ka R100 million kgwedi ka nngwe.

Letona la Ditjhelete le ile la tsebisa ka tekolobotjha ya ka moo dishopo tsena tse sa lefiseng lekgetho di lokelang ho tshwarwa ka yona, sena se akaretsa tekolobotjha ya disejule tse entsweng tlasa Molao wa Bolaodi ba Meedi le Dihlahiswa tsa Naha le Molao wa Lekgetho la Boleng bo ekeditsweng (VAT) e laolang barekisi bana ba sa lefiseng lekgetho.

SARS e ile ya buisana le dishopo tsena tse sa lefiseng lekgetho ho di hlokomedisa ka tshebediso e mpe ya dihlahiswa tsena ke batho ba nang ke mangolo a bonqosa le menyetla e itseng, le ho buisana ka mokgwatshebetso wa tekanyetso e itseng o tlang ho laola theko le thekiso ya dihlahiswa tsa tahi le kwae ke manqosa ana.

Ho arabela tshebediso ena e mpe, ho ile ha etswa ditokiso disejuleng tsa Molao wa Lekgetho la Boleng bo Ekeditsweng (VAT) le tsa Molao wa Bolaodi ba Meedi le Dihlahiswa tsa Naha tse ileng tsa phatlalatswa hore ho ntshuwe maikutlo pakeng tsa la Pudungwana le Tshitwe 2020.

Ka mora moo Letona le ile la tjhaela ditokiso tsa disejule tsena tsa Molao ena monwana tse neng di tla ka mokgwatshebetso wa tekanyetso, le tse qadileng ho sebetsa ka la 1 Phupu 2021.

Kgwedi pele ditokiso tsena di qala ho sebetse, barekisi ba ile ba etsa kopo Lekgotleng le Phahameng. Diphephetso tsena di ne di tobile matla a molao wa motheo a Letona [1] a ho etsa ditokiso tsa disejule, ka sepheo sa ho laola kgwebisano ena, mmoho le motjha o latetsweng ke Letona ka nako ya ho lokiswa ha disejule tsena. Barekisi ba ile ba hlahisa hore motjha ona ebile o iketseditsweng feela, o hlohang mabaka le o leeme.

Lekgotla le Phahameng le ile la dumellana le barekisi bana mme la fumana hore motjha ebile o leeme le hore dipehelo tsa molao tse filweng Letona e ne e le tse sa tsamaisaneng le molao wa motheo.

Dintlha tsena tse pedi di ile tsa shebisiswa ke Lekgotla la Molao wa Motheo, mme ha dihuwa kahlolo.

Lekgotla la Molao wa Motheo le dumellane le ngangisano ya Khomishenara ya hore ha se nnete hore molao ona ha o ikamahanye le molao wa motheo, le hore bolaodi ba Phethahatso bo hloka tenyetseho ya ho etsa dintho kapele ho qoba tshebediso e mpe le hore bodisa ba Palamente bo ne bo sa qhelelwa ka thoko: Lekgotla la Molao wa Motheo le fumane hore:

“Ke dumellana le Khomishenara hore ditokiso tsena tsa Disejule di ne di hlokeha hore ho tle ho be le molao o sebetse hantle wa ditjhelete le ho dumella Bophethahatsi ho sebetse ka potlako le ka ho phethahala ho tobana le ho se itshware hantle kapa tshebediso e mpe. Ho kgatha tema ha Palamente tlasa 48(6) ya Molao wa Bolaodi ba Meedi ho bohlokwa hore mehato ena e be ya nako e telele kapa ya motjhaotjhele. Ka bokgutshwane, kadimo ya matla ka molao ya Letona ho lokisa Disejule ha ho bolele hore ha e ikamahanye le se dumelletsweng ho ya ka molao wa motheo. [Serapa sa 99]

...

Bophethahatsi bo maemong a matle ho feta Palamente ho tseba ka ditlhoko tsa letsatsi ka leng mmoho le ditseko tsa ho laola ditaba tse ka hara Disejule tsa Molao ya Bolaodi ba Meedi le ya Lekgetho la Boleng bo Ekeditsweng (VAT). Kadimo ya matla ya Palamente e kgothaletsa puso ya kopanelo mme hantlente

[1] Barekisi ba ne ba batla taelo e bolelang hore karolo ya 75(15)(a)(i)(bb) ya Molao wa Bolaodi ba Meedi le Dihlahiswa tsa Naha wa 91 wa 1964 (Molao wa Bolaodi ba Meedi) le karolo ya 74(3)(a) ya Molao wa Lekgetho la Boleng bo Ekeditsweng wa 89 wa 1991 (Molao wa VAT Act) ha e tsamaisane le Molao wa Motheo le hore ha e sebetse. Dikarolo tsena di neha Letona matla a ho lokisa disejule ts Molao.

e ntlafatsa puso e phethahetseng, tseo ka bobedi e leng tsa bohlokwa ho tse mabapi le molao wa motheo. Palamente e entse geto ka phadimeho hore boemo bo renang bo hloka hore mosebetsi o mabapi le ho etswa ha molao o tlang ho lokisa Disejule o be diatleng tsa bao ba nang le katamelo ya Bophethahatsi. Tlase boemo bona, ha ke bone letho le sa dumelleheng ho latela molao wa motheo. Sena se jwalo haholoholo ka ha Palamente e dula e na le bodisa bo lekaneng. [Serapa sa 100]

Lekgotla la Molao wa Motheo le boetse la tiisa hore geto ya ho tla ka mokgwatshebetso wa tekanyetso ha se o iketseditsweng feela, o hlokanang mabaka le o leeme. Lekgotla le ile la boela la fumana hore ka ha ho ne ho se ho na le tshebediso e mpe, e ne e le boikarabelo ba bophethahatsi ho kgaotsa tshebediso ena e mpe mme sepheo sa ho tla ka mokgwatshebetso wa tekanyetso ebile sepheo se utlwahalang. Mabapi le motjha o latetsweng, Lekgotla la Molao wa Motheo le fumane hore ho ile ha fanwa ka tsebsio e nepahetseng indastering le eo hape e filweng monyetla wa ho ntsha maikutlo. Kahlolong ya yona Lekgotla le buile ka phupusto e entsweng ke Khomishenara, dipuisano tse bileng pakeng tsa SARS le DIRCO, phatlalatso ya ditokiso tse lohothwang mmoho le tekolobotjha ya Letona ya ditlhaliso tse fumanweng.

Qetellong Lekgotla la Molao wa Motheo le fumane hore bolaodi ba bophethahatsi bo tlameha ho ba le matla a hlokehang ho arabela ka potlako le ka tenyetseho ho kgaotsa tshebediso e mpe mme bo na le tokelo ya ho laola indasteri ka tokiso ya disejule tsa Molao wa Bolaodi ba Meedi le Dihlahiswa tsa Naha. Motjha o latetsweng ke Bophethahatsi ba SARS pele ho phethahatswa mokgwatshebetso wa tekanyetso o ile wa fumanwa e le motjha o seng leeme le o utlwahalang.

Kahlolo ena ke mohlala wa maikemisetso a mawala a SARS - SARS e ka se lobe letho ho kgaotsa tshebediso e mpe ya lekgetho le mokgwatshebetso wa Bolaodi ba Meedi ka potlako, mme ho etseng hoo, SARS e tla sebetsa ho bapa le meedi ya molao le ho nkela hloohong mesebetsi ya Molao wa Motheo eo re e tshehetsang ntle le qobello.

Ho fumana lesedi le fetang lena, ka kopo ikopanye le SarsMedia@sars.gov.za